

vilde erholde praktisk Interesse under Forudsætning af Tilstedeværelse og Virksomhed af kirkelige Organer paa høiere og lavere Trin.

Commissjonen har derfor maattet betragte det som et af sine første og vigtigste Hverv, at gjøre det kirkelige Forfatningspørgsmaal til Gjenstand for særlig og omhyggelig Behandling. Denne Behandling førte til et dobbelt Forslag: om Drettelse af Menighedsraad og om Drettelse af et raadgivende Kirkeraad. Men om Dannelsen af det sidstnævnte vare Meningerne deelte, idet Flertallet androg paa et Organ som Repræsentation af Folket Kirken, tilveiebragt ved frit Valg af Kirkens Medlemmer, bestaaende af Geistlige og Verdslige i lige Antal, medens derimod Mindretallet androg, som en provisorisk Form, paa en aarlig Sammentræden af Landets Biskopper, „maaffee i Forening med enkelte, af Regjeringen eller ved Landemodets Valg tilforordnede Medlemmer“, til at danne et Kirkeraad.

Endelig fremlagde i Rigsdagsseksjonen 1854 den nuværende Cultusminister Udkast til Lov om Løsning af Sognebaandet. I Motiverne til samme forekomme følgende Optrininger: „Ligesom Grundloven i § 80 indeholder et Tilfagn om, at Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov, saaledes maa det upaatvilelig ogsaa erkjendes, at de hos os, saavel i kirkelig som politisk Henseende, bestaaende Forhold indeholde en stærk Dpfordring til snarest muligt at skride til Sværfsættelsen af hiint Tilfagn, eller i al Fald at forberede samme derved, at der begyndes med at lægge Grundvolden til en virkelig organisk Forfatning for Folkekirken“. Der tilføies: „Til Gjennemførelsen af et saadant fuldstændigt og afflutet Forfatningsværk for Folkekirken vil der dog ikke umiddelbart eller øieblikkeligt kunne skrides“.

Kirkeforfatningsagen har saaledes, om den end i Virkeligheden ikke kan siges at være gaaet synderligt fremad i de snart forløbne 9 Aar, allerede sin Historie, der ikke er uden Belæring til Veiledning. Jeg troer ikke, at Nagen kan følge det her givne Tilbageblik, uden at visse Momenter træde ham i al Klarhed og Bestemthed imøde. Det er givet, at det ved Statsforandringen i 1848 blev betragtet som Selv-

forstaaelse, at Religionsfrihedens Princip ikke kunde træde ind i Livet, og derved alle de Vølverker bortfalde, hvormed Statskirken havde været omstændet, uden at der samtidig maatte sørges for, at Kirken kom til at indtage en bestemt Stilling i Forhold til Statsmagten og overfør de øvrige Religionspartier. Det er givet, at de forskjellige Cultusministre — i al Fald med Undtagelse af den i 1853 fungerende — have erkjendt det som en Forpligtelse, der paahvilede dem ifølge Grundloven, at søge Folkekirkens Forfatning ordnet ved Lov. Det er givet, at der baade i Rigsdagens egen Midte og i Henvendelser til Rigsdagen er gjentagne Gange paa meget indtrængende Maade erindret om det i Grundloven givne Tilfagn. Det er givet, at der baade fra Regjeringens og Rigsdagens Side har været en levende Erkjendelse af, at den kirkelige Lovgivningsvirksomhed led under en øiensynlig Døst, saalange et forfatningsmæssigt Organ manglede Kirken, at der var noget Selvmodsfigende i, at kirkelige Anliggender skulde søge og finde Afgjørelse i en Forsamling, ved hvis Sammensætning ethvert Hensyn til Kirke- og Troesbefendelse var holdt ube, uden at Folkekirken havde noget Organ, gennem hvilket den kunde komme til Orde. Og endelig er det givet, at det fra Regjeringens, fra Rigsdagens og fra Geistlighedens Side er blevet forudsat, at et saadant Organ maatte, for at have Charakter af en kirkelig Repræsentation, være ligeligt sammensat af geistlige og ikke-geistlige Medlemmer. Det staaer derfor som en Anomalie, der maa søge en Retfærdiggjørelse i Overgangstilstanden, at udelukkende geistlige Forsamlinger hidtil have maattet træde istedet for et mere ligeligt sammensat kirkeligt Organ.

Men med al denne Erkjendelse og Udtalelse kom man intet Skridt videre. Det blev gjentaget og atter gjentaget, at der var noget mærkværdig Unaturligt i denne Tilstand: enten at maatte, af Hensyn til Kirkens uimodsigelige Ret, skyde Forslag tilbage, hvis Fremme maatte erkjendes for ønskelig, eller, ved at fremme dem, gjøre Indgrib i Kirkens Ret. Det blev gjentaget atter og atter, at en saadan Tingenes Tilstand ikke kunde vedblive, at